

С. В. Огар

Валяшко Микола Овксентійович

ВАЛЯШКО Микола Овксентійович (20. 03(01. 04). 1871, м. Куп'янськ, нині Харків. обл. – 25. 01. 1955, Харків) – провізор. Брат [Г. Валяшка](#). Доктор хім. (1919) і фармацевт. (1937; обидва – без захисту дис.) наук, професор (1930). Заслужений діяч науки УРСР (1946). Державні нагороди СРСР. Навч. у Белгород. гімназії (Росія, 1881– 86), закін. фіз.-мат. факультет Харків. університету (1904). Склавши іспит на звання провізора, від 1895 працював у Харків. університеті: приват-доцент фармації (від 1905) та хімії (від 1907), від 1909 – проф. фармації та фармакогнозії. 1900 працював у проф. Е. Шмідта і А. Майєра в Марбур. університеті (Німеччина). Від 1910 – проф. аналіт. хімії у Жін. мед. інституті (Київ). Від 1921 працював у засн. ним першому в Україні Фармацевт. інституті (Харків): ректор і проф., від 1922 – зав. секції, від 1924 – завідувач кафедри, завідувач відділу. Водночас проф. Харків. технол. інституту (від 1919) та Хім.-технол. інституту (від 1930). Брав участь у роботі уряд. комісій, що займалися організацією фармацевт. ВНЗів і реформами мед. освіти. 1928–30 – ред. «Наукової енциклопедії»; 1929– 38 – відп. ред. «Українського хімічного журналу». Голова Харків. відділ. Всесоюз. хім. товариства ім. Д. Менделєєва (від 1934). У 1941–44 – в евакуації у м. Чирчик (Узбекистан), брав участь в організації і роботі Хім.-технол. інституту. 1944 повернувся до Харкова. Досліджував склад речовин рослин. походження, що мали фармацевт. значення (алкалоїди, ефірні олії, смоли та ін.). В. – піонер спектроскоп. дослідження орган. речовин. Вивчав тонку структуру лікар. речовин і з'ясував її зв'язок з фармакодинам. властивостями. Дослідив спектри поглинання жарознижуючих похідних N-фенілпіразолону, а- і b-ацільних похідних фенілгідрозину і місцево-анестезуючих похідних піразолону. 1971 за рішенням ЮНЕСКО сторіччя від дня народж. В. відзначали у багатьох країнах світу.

Основні праці

К вопросу о строении флавонов // Тр. Харьков. об-ва физ.-хим. наук. 1902. Т. 30; О кэмфороле из гликозида робинина. Х., 1908; Спектры поглощения и конституция производных бензола. Сообщение 9: О диоксибензальдегидах. К теории ауксохромов // УХЖ. 1926. Вып. 2; О приготовлении стойкого спиртового раствора едкого натра и о реакции с едкой щелочью на альдегиды и хлороформ // ФармЖ. 1928. Вып. 34; О действии хлора на ацетилен и получение тетрахлорэтила и трихлорэтилена // УХЖ. 1932. № 1 (співавтор); К изучению растительного сырья Украины. Сообщение 2: Эфирные масла // Там само. 1937. № 12 (співавтор); Спектрографическое исследование пиразола и его метильных производных // Тр. Харьков. фармацевт. ин-та. Х., 1957. Вып. 1.

Рекомендована література

1. Луцкий А., Атрощенко В. Памяти профессора Н. А. Валяшко // Тр. Харьков. политех. ин-та. 1956. Т. 8, вып. 3.

Бібліографічний опис:

Валяшко Микола Овксентійович / С. В. Огар // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-33057>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).